

Sote-uudistuksen ja itsehallintoalueiden perustamisen projektiryhmä 12.6.2017

Toimeksianto: Eläkejärjestelmien erillisyyttä selvittävä työryhmä

Asettaminen

Sote- ja maakuntauudistuksen projektiryhmä on tänään asettanut sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön yhteisen työryhmän arvioimaan, onko työeläkejärjestelmässä mahdollista luopua kunnallisen ja yksityisen sektorin eläkejärjestelmien erillisyydestä sekä arvioimaan mahdollisen muutoksen vaikutukset.

Toimikausi

Työryhmän toimikausi on 12.6.2017 -30.6.2018

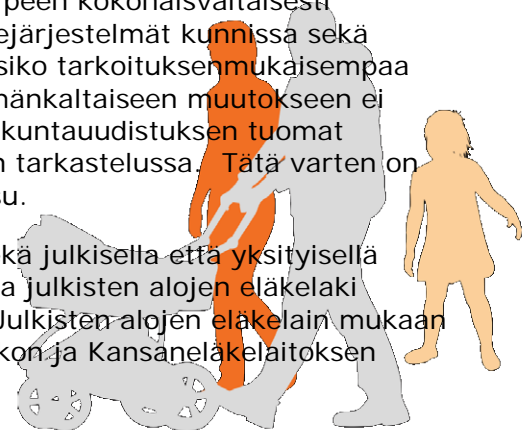
Tausta

Sote- ja maakuntauudistuksen seurauksena nykyistä suurempi osuus julkisesti rahoitetusta sosiaali- ja terveyspalvelujen tuotannosta tulee siirtymään yksityiselle sektorille. Tämänkaltainen siirtymä merkitsee työeläkejärjestelmässä vakuutettujen määrän vähenemistä kunnallisessa eläkejärjestelmässä (KuEL) ja kasvua yksityisen sektorin eläkejärjestelmässä (TyEL).

Eläkejärjestelmät tulisi sopeuttaa muuttuneeseen tilanteeseen asteittain ja ennalta sovitulla tavoilla. Tilannetta tulisi tällöin tarkastella sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Tulossa oleva muutos, joka vaikuttaa eläkejärjestelmien toimintakenttään ja eläkkeiden rahoitus pohjaan tapahtuu eläkejärjestelmistä riippumattomista syistä. Eläkejärjestelmien ei myöskään tulisi olla ohjaava tekijä, kun toteutetaan rakenteellisia muutoksia muilla toimialoilla. Käytännössä nykyinen eläkejärjestelmien erillisuus muodostuu ongelmalliseksi kaikenlaisissa organisaatiomuutoksissa julkisen ja yksityisen sektorin välillä.

Erilaiset hallintorakenteet muuttuvat tällä hetkellä voimakkaasti ja rakenteellisia uudistuksia on odotettavissa myös tulevaisuudessa. Tästä syystä olisi tarpeen kokonaisvaltaisesti tarkastella sitä, onko edelleen tarvetta säilyttää erilliset eläkejärjestelmät kunnissa sekä maakunnissa ja yksityisellä sektorilla työskenteleville, vai olisiko tarkoituksenmukaisempaa vakuuttaa nämä työntekijät saman järjestelmän piirissä. Tämänkaltaiseen muutokseen ei kuitenkaan voida siirtyä nopealla aikataululla ja sote- ja maakuntauudistuksen tuomat muutokset on tarpeen ottaa huomioon myös lyhyen aikavälin tarkastelussa. Tätä varten on asetettu erillinen työryhmä toteuttamaan lyhyen ajan ratkaisu.

Eläketurva karttuu nykyisin käytännössä samoin säännöin sekä julkisella että yksityisellä sektorilla työskenteleville. Vuoden 2017 alussa voimaantuleva julkisten alojen eläkelaki (81/2016) on lähes identtinen työntekijän eläkelain kanssa. Julkisten alojen eläkelain mukaan karttuu eläketurva kuntien, valtion, evankelis-luterilaisen kirkon ja Kansaneläkelaitoksen palveluksessa olevalle.

Tavoitteet

Työryhmän tulee selvittää olisiko tarkoituksenmukaista ja mahdollista luopua kunnallisen ja yksityisen sektorin eläkejärjestelmien erillisyydestä siten, että kaikki nykyisin näiden järjestelmien piirissä tehty työ vakuutettaisiin työntekijän eläkelain (395/2006) mukaan.

Tämän työryhmän työn aikana ei selvitetä yhdistymistä muiden julkisen sektorin eläkejärjestelmien osalta. Selvitystyö käynnistetään myöhemmin erikseen Valtion Eläkerahaston, Kirkon Eläkerahaston, Kelan ja Suomen Pankin osalta, jos kunnallisen ja yksityisen sektorin eläkejärjestelmien yhdistyminen on katsottu tarkoituksenmukaiseksi.

Mahdollisen muutoksen lähtökohtana on, että sillä ei ole vaikutusta eläketurvan tasoon eikä ansaittuihin eläkeoikeuksiin. Mahdollisella muutoksella ei myöskään tavoitella muutoksia keskimääräisen eläkemaksun tasoon. Tarkoituksena on, että mahdollisen yhdistymisen jälkeen kaikilla työnantajilla taustasta riippumatta olisi samanlaiset mahdollisuudet järjestää lakisääteinen työeläketurvansa joko työeläkevakuutusyhtiössä, eläkekassassa tai eläkesäätiössä. Eläkelaitokset voisivat myös vastaavasti kilpailla kaikkien työnantajien lakisääteisistä työeläkevakuutuksista yli sektorirajojen.

Selvityksen tulee sisältää arvio muutoksen hyödyistä ja haitoista sekä arvio kaikista niistä erikseen selvitettävistä asioista, jotka olisi ratkaistava ennen muutoksen toteuttamista, sekä arvio yhdistymisen toteuttamisen aikataulusta.

Jos työryhmä työssään päättyy siihen, että järjestelmien yhdistäminen ei ole tarkoituksenmukaista toteuttaa, sen tulee tehdä ehdotus niistä pysyvistä tai määräaikaisista toimista, jotka ovat siinä tilanteessa tarpeen. Aiemmin toteutettua siirtymäajan ratkaisua voidaan myös muuttaa, jos se katsotaan tässä jatkotyössä tarpeelliseksi.

Tehtävät

Työryhmän tehtävänä on:

- 1) selvittää, onko tarkoituksenmukaista ja mahdollista luopua kokonaan tai osittain nykyisestä kunnallisen ja yksityisen sektorin eläkejärjestelmien erillisyydestä, ja
- 2) jos työryhmä työssään päättyy siihen, että järjestelmien yhdistämistä ei ole tarkoituksenmukaista toteuttaa, tehdä ehdotus niistä pysyvistä tai määräaikaisista toimista, jotka ovat siinä tilanteessa tarpeen.
- 3) Valmistelussa on arvioitava ratkaisun vaikutukset eläketurvan järjestämiseen sekä eri osapuoliin mahdollisesti kohdistuvat taloudelliset vaikutukset, kuten vaikutukset julkisen talouteen ja erityisesti kuntatalouteen, vaikutukset työntekijöihin, työnantajiin sekä kunnalliseen ja yksityisen sektorin eläkejärjestelmään.

Työryhmä raportoi sote- ja maakuntauudistuksen projektiryhmälle työnsä tuloksista ja etenemisestä.

Kokoonpano

Backman Heli, johtaja, puheenjohtaja, STM

Mäki Tuomo, finanssineuvos, VM

Isomäki Marja, lainsäädäntöneuvos, VM

Ijäs Hannu, johtaja, STM

Strömberg Erik, hallitusneuvos, STM

Taipalus Tarja, ylimatemaatikko, STM

Rantahalvari Vesa, johtava asiantuntija, EK

Tanskanen Antti, asiantuntija, EK

Hämäläinen Jouko, työmarkkinalakimies, KT

Näätsaari Sinikka, sosiaaliasioiden päällikkö, SAK

Koskela Samppa, lakimies, STTK

Piispanen Pekka, johtaja Akava

Paldanius Allan, rahoitusjohtaja, Keva

Mustonen Pasi, aktuaarijohtaja, yksityisten työeläkevakuutusyhtiöiden edustaja

Siimes Suvi-Anne, toimitusjohtaja, Työeläkevakuuttajat TELA

Risku Ismo, osastopäällikkö, ETK

Punakallio Minna, pääekonomisti, Kuntaliitto

Työryhmän sihteeristö:

Hassinen Inka, hallitussihtööri, STM

Kiuru Karoliina, lakiasiaainjohtaja, Keva

Lehmuskero Minna, analyysitoimintojen johtaja, Työeläkevakuuttajat TELA

Työryhmän tulee kuulla työnsä aikana kunta-alan pääsopijajärjestöjä.

Työryhmä voi perustaa työskentelynsä tueksi tarpeelliseksi katsomiaan alatyöryhmiä.

